

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov na roky 2017 - 2024

Verzia 1.0

Spracovateľ: Ing. Vladimír Vagaský
September 2017

Nasledujúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR) je vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 378/2016 Z. z., s princípmi tvorby strategického dokumentu uvedenými v Metodike na vypracovanie PHSR, verzia 2.1. z roku 2015. Ciele a priority nasledujúceho PHSR sú v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Aktualizovanej národnej stratégii regionálneho rozvoja Slovenskej republiky 2020/30, zohľadňujú ciele a priority ustanovené v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 – 2020.

Názov	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov na roky 2017 - 2024
Územné vymedzenie	Obec Geraltov
Územný plán obce schválený	obec nemá územný plán
Dátum schválenia PHSR	dd.mm.rrrr
Platnosť	2017 - 2024
Publikovaný verejne	dd.mm.rrrr

Obsah

1.	Úvod	4
2.	Zhodnotenie plnenia existujúceho PHSR obce Geraltov	6
3.	Analytická časť	7
3.1.	Základná charakteristika obce	7
3.2.	Obyvateľstvo	8
3.3.	Bývanie	10
3.4.	Trh práce	10
3.5.	Podnikateľské prostredie	10
3.6.	Sociálna infraštruktúra	12
3.7.	Dopravná infraštruktúra	13
3.8.	Technická infraštruktúra	13
3.9.	Kultúra	14
3.10.	Životné prostredie	14
3.11.	Základné ekonomické ukazovatele obce	15
3.12.	SWOT analýza	16
3.13.	Analýza vonkajšieho prostredia	17
4.	Strategická časť	19
5.	Programová časť	22
6.	Realizačná časť	27

1. Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (PHSR) je hlavný strategický dokument obce a určuje jej koncepčný a systematický rozvoj v horizonte 5 – 10 rokov.

Dosiahnutie strategického cieľa PHSR obce presahuje hranice jedného volebného obdobia. Z tohto dôvodu je tento dokument spracovaný na základe uplatnenia princípu partnerstva, v súlade s Metodikou pre spracovanie PHSR (vydanou Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, február 2015). PHSR obce je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami nadradených strategických a koncepčných dokumentov, a to: Aktualizovaná národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (máj 2014) - priority Prešovského samosprávneho kraja, Územný plán Prešovského samosprávneho kraja (Zmeny a doplnky r. 2017), Regionálna integrovaná územná stratégia Prešovského samosprávneho kraja (r. 2015), Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2014 – 2020 (r. 2015).

Pod pojmom partnerstvo sa chápe spolupráca nosných sociálno-ekonomických partnerov pri príprave, realizovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov stanovených v tomto dokumente. Sociálno-ekonomickými partnermi sú hlavne miestne orgány štátnej správy, Prešovský samosprávny kraj, susedné obce, verejno-súkromné partnerstvo, ktorého je obec členom, iné fyzické a právnické osoby s potenciálom ovplyvniť rozvoj obce na miestnej a regionálnej úrovni.

Potreba vypracovať nový PHSR obce na obdobie 2017 – 2024 vyplynulo zo zmien v obci v období platnosti predchádzajúceho programu a tiež zo zmeny legislatívnych podmienok v Slovenskej republike (schválenie novely zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja). Nový PHSR, okrem iného, umožní obci čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie v programovom období 2014 – 2020.

PHSR rieši rozvoj obce v súlade s jej špecifikami a požiadavkami modernej spoločnosti. Jeho realizácia môže významne prispieť k zvýšeniu prosperity územia. Dokument vyjadruje spoločnú víziu budúceho rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Navrhované aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci.

Proces vypracovania PHSR bol zabezpečený nasledujúco:

- riadenie: externý spracovateľ,
- pracovná skupina,
- zapojenie verejnosti: a) dotazníkový prieskum; b) verejné prerokovanie PHSR.

Počas prípravy PHSR bol na webovom sídle a úradnej tabuli obce oznam o spracovaní PHSR s možnosťou žiadať viac informácií priamo od povereného pracovníka obecného úradu, prípadne s možnosťou kontaktovať externého spracovateľa PHSR. Pracovná skupina sa podieľala na pripomienkovaní analytickej časti a spolupracovala pri tvorbe ostatných ťažiskových častí PHSR. Návrh PHSR bol na záver verejne prerokovaný v priestoroch obecného úradu.

Hlavným cieľom programu rozvoja obce je prostredníctvom realizovania aktivít zameraných na skvalitnenie rozvoja obce zabezpečiť kvalitné životné podmienky jej obyvateľom, využiť potenciál obce pre jej ďalší rozvoj, prilákať nových obyvateľov prostredníctvom zvýšenia atraktivity obce, zachovanie tradičného kultúrneho a spoločenského života v obci.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov sa skladá z úvodného zhrnutia celého materiálu, analytickej časti, SWOT analýzy v prioritných oblastiach rozvoja zahŕňajúcej silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby. Ďalej obsahuje strategickú časť, ktorá zahŕňa víziu obce, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (ekonomická, sociálna a environmentálna). Programová časť dokumentu obsahuje zoznam opatrení a aktivít a podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu s ustanovením merateľných ukazovateľov a časový a vecný harmonogram formou akčných plánov. Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie PHSR. Záver obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PHSR. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov na roky 2017 - 2024 je základným strategickým dokumentom, ktorý sa rozhodla obec vypracovať z dôvodu zabezpečenia koncepčného rozvoja obce, ako aj na zlepšenie a zefektívnenie rozhodovania miestnej samosprávy. Zároveň je jedným z predpokladov pre možnosť čerpania prostriedkov z Európskej únie.

Tento dokument je otvorený, je teda možné ho dopĺňať a tým pružne reagovať na potreby občanov a potreby rozvoja obce. Jeho tvorba umožňuje občanom a ostatnej verejnosti aktívne sa zapojiť do diania v obci prostredníctvom účasti vo všetkých fázach procesu plánovania rozvoja obce.

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov (sprac. v roku 2008)
- Rozpočet obce Geraltov
- Záverečný účet obce Geraltov
- Štatút obce Geraltov
- Web stránka obce Geraltov (www.geraltov.sk)

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja PSK na obdobie 2014-2020
- Územný plán VÚC Prešovského samosprávneho kraja (Zmeny a doplnky r. 2017)
- Program rozvoja vidieka Prešovského samosprávneho kraja

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Aktualizovaná Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (r. 2014)
- Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020
- Stratégia Európa 2020
- Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja SR
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska (akt. r. 2014)

2. Zhodnotenie plnenia existujúceho PHSR obce Geraltov

V súčasnosti platný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov bol spracovaný v roku 2008. V jeho strategickej časti boli navrhnuté opatrenia zamerané na riešenie technickej infraštruktúry, cestovný ruch, poľnohospodárstvo, lesníctvo a vidiecky rozvoj, sociálnu oblasť a zdravotníctvo, životné prostredie, vzdelávanie a školstvo.

Pri jeho hodnotení je potrebné vychádzať z vtedy platnej metodiky a legislatívy. Je možné konštatovať, že prijaté opatrenia boli definované značne diverzifikovane v jednotlivých oblastiach a pôsobia nesúrodo. Pri hodnotení jeho plnenia sa zameriavame prioritne na prijaté opatrenia v oblasti hospodárskej, sociálnej a environmentálnej.

Hospodárska oblasť

Pozitívne možno hodnotiť rozvoj poľnohospodárskej výroby, najmä živočíšnej produkcie. Táto činnosť významnou mierou prispieva k údržbe a tvorbe krajiny, a to najmä intenzívnym využívaním lúk a pasienkov. Pozitívne tiež hodnotíme finalizáciu poľnohospodárskych produktov. Nebol zaznamenaný významný rozvoj v oblasti cestovného ruchu a agroturistiky. Obec svoje aktivity v týchto oblastiach rozvíja v spolupráci s partnermi v združení Mikroregión Stráže. Rozvoj dopravnej infraštruktúry je prispôsobený podmienkam obce a miestne komunikácia, cesta III. triedy, je primerane udržiavaná.

Sociálna oblasť

Vzhľadom na počet obyvateľov obce a ich štruktúru neboli v minulom období realizované žiadne väčšie projekty zamerané na sociálnu oblasť.

Environmentálna oblasť

Celkovo možno hodnotiť stav životného prostredia v obci ako vyhovujúci, hlavne z hľadiska ochrany zložky životného prostredia - ovzdušie. Takmer všetky domácnosti využívajú na vykurovanie pevné palivo – drevo. Obec zabezpečuje zber a zvoz komunálneho odpadu. Separácia komunálneho odpadu a z toho vyplývajúci zber druhotných surovín, je na dostatočnej úrovni. Slabou stránkou ostáva nevybudovaná vodovodná a kanalizačná sieť, vrátane čistiarne odpadových vôd.

3. Analytická časť

3.1. Základná charakteristika obce

Kraj:	Prešovský kraj
Okres:	Prešov
Región:	Šariš
Nadmorská výška:	518 m. n m.
Rozloha:	1 067 ha
Počet obyvateľov:	126 (k 31.12.2016)
Hustota osídlenia:	12,52 obyv./km ²
Prvá písomná zmienka:	z roku 1339

História obce

Najstarší doklad o Geraltove je v listine z roku 1339 o ohraničovaní majetku Veľkého Slivníka, ku ktorému bola pričleňovaná aj časť Geraltova. Zo správy vyplýva, že táto dedina jestvovala pred rokom 1339. V písomnostiach zo 14. storočia sa vyskytuje táto dedina zväčša pod názvom Geraltfalua, v písomnostiach z 15.—16. storočia len pod názvom Geralth, Gyralt. Oba dosvedčujú, že základom názvu je osobné meno. Z vlastníckej príslušnosti dediny v 14. storočí vysvitá, že nositeľ tohto mena nebol jej zemiansky vlastník, ale prvý miestny šoltýs. Šoltýstvo tu bolo aj v 16. storočí. Koncom 16. storočia bol Geraltov malou dedinou s temer výlučne poddanským obyvateľstvom rusínskeho a slovenského pôvodu.

Už pri založení sídla si obyvatelia vybudovali drevený kostol. Bol prevezený koncom 18. storočia do Tročian v okrese Bardejov. Nový kamenný gréckokatolícky chrám stojí v obci od roku 1792. Vyniká prekrásnym ikonostasom. Nápisy v chráme v cirkevnej slovančine boli bohužiaľ pri rekonštrukcii chrámu v 20. storočí zničené. Pri obci bola postavená Kaplnka Panny Márie Lurdskej.

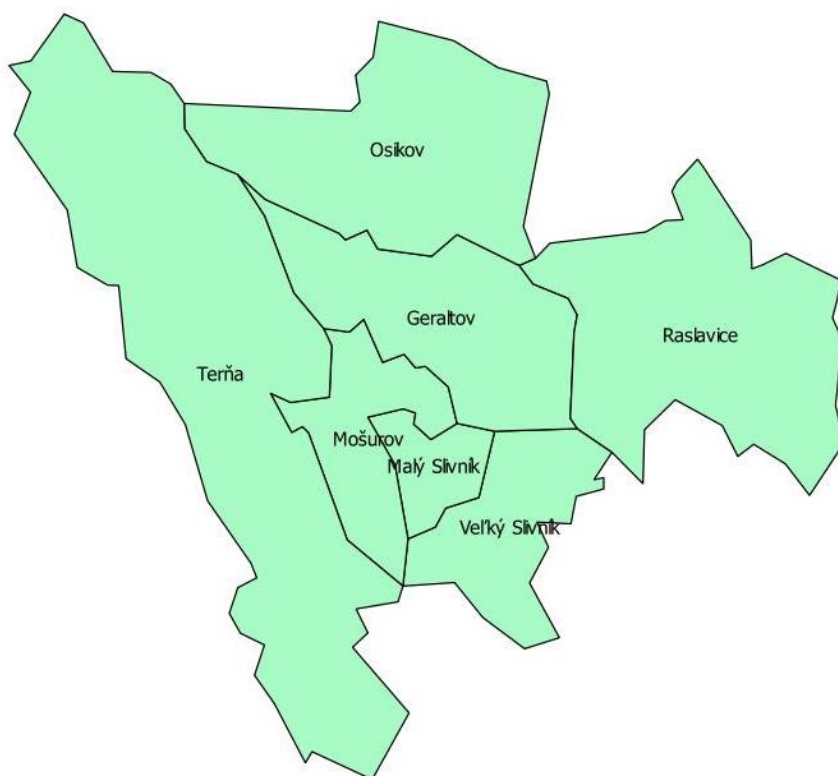
Geografická poloha

Obec Geraltov leží na juhozápadnom výbežku Nízkych Beskýd, v nadmorskej výške 518 m n. m., zo severu ju chráni Čergovské pohorie. Obec patrí do regiónu Dolného Šariša, ktorý sa rozprestiera v kotlinách riek Sekčov a Torysa. Zo severu a severovýchodu je obkolesený horstvami Čergov a Ondavská vrchovina, na juhovýchode ho lemujú Slanské vrchy, z južnej strany sa región otvára Košickou kotlinou, zo západu je uzavretý masívom Levočských vrchov a z juhozápadu Volovskými vrchmi.

Obec Geraltov sa skladá z troch miestnych častí, kedysi samostatných obcí – Geraltov, Žatkovce a Závadka, ktoré majú vlastné katastrálne územia. Územnosprávne spadá do okresu Prešov a spolu s príslušnými obcami vytvára mikroregión Miestna akčná skupina (MAS) Stráže. Je koncovou obcou v tomto mikroregióne, ktorá je vzdialená od dôležitých dopravných ťahov. Svojou polohou a veľkosťou sa zaraďuje medzi malé vidiecke obce, s možnosťou rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky.

Obec sa nachádza v blízkosti krajského mesta Prešov (19 km), miest Bardejov (33 km), a Sabinov (21 km).

Obr. 1 Obec Geraltov – susediace obce

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2. Obyvateľstvo

Počtom 126 obyvateľov (k 31. 12. 2016) patrí obec Geraltov medzi malé obce okresu Prešov. Z celkového počtu obyvateľov tvorí 48,4 % žien. Z hľadiska demografického vývoja v sledovanom období obec kopírovala charakter malých vidieckych osídlení v podmienkach prešovského okresu, (vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, vyšší počet obyvateľov v poproduktívnom veku ako v predproduktívnom veku). Počet obyvateľov v roku 2016 sa medziročne znížil o 15 osôb.

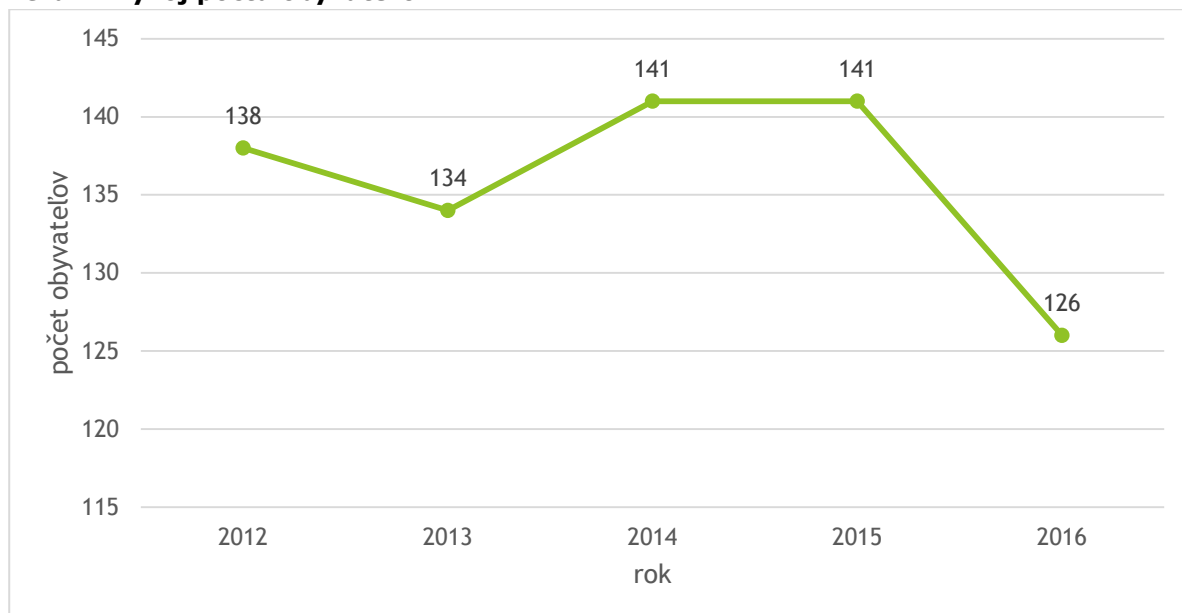
Tab. 1 Základné demografické ukazovatele za obec Geraltov (počet osôb podľa rokov)

	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvateľov	138	134	141	141	126
z toho: počet žien	68	66	68	66	61
Narodení	1	1	1	2	2
Zomretí		3	3	6	7
Prirodzený prírastok	1	-2	-2	-4	-5
Priťahovaní	4	2	10	6	2
Vysťahovaní		4	1	2	12
Migračné saldo	4	-2	9	4	-10
Celkový prírastok	5	-4	7	*	-15
Predproduktívny vek 0 – 14 (spolu)	10	10	13	17	13
Produktívny vek 15 – 64 (spolu)	98	95	100	100	93
Poproduktívny vek 65 a viac (spolu)	30	29	28	24	20

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2012 až 2016 je „skokový“, podobne ako na celoslovenskej úrovni dochádza ale k postupnému spomaľovaniu demografického vývoja, čo súvisí najmä so zmenami reprodukčných pomerov a so starnutím populácie, aj keď demografická štruktúra obyvateľstva v obci je zatiaľ priaznivá.

Graf 1 Vývoj počtu obyvateľov

Zdroj: Štatistický úrad SR

Hustota osídlenia 12,52 obyvateľov na km², predstavuje podpriemernú hustotu zaľudnenia v okrese Prešov.

Zloženie obyvateľov

Zloženie obyvateľstva podľa národnosti sa v Slovenskej republike zisťuje pri sčítaniach obyvateľov, domov a bytov. Obyvatelia uvádzajú národnosť podľa vlastného presvedčenia. Demografická štatistika aktualizuje tieto dáta na základe bilancovania pohybu obyvateľstva podľa štatistických hlásení o narodení, úmrtí a sťahovaní.

Na základe výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 je možné považovať obec Geraltov za národnostne homogénnu. Z celkového počtu obyvateľov tvorilo 93,9 % obyvateľstvo slovenskej národnosti.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Geraltov (podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011) je nasledovná: podiel osôb so základným vzdelaním je 35,6 %, najvyšší podiel tvoria obyvatelia so stredným a učňovským vzdelaním - spolu 48,4 a podiel vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov bol 6,1 %.

Pokiaľ ide o štruktúru obyvateľstva podľa náboženského vyznania, na základe údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 sa 31,1 % zo všetkých obyvateľov obce hlási k rímskokatolíckej cirkvi, ku gréckokatolíckej cirkvi sa hlási 62,1 % obyvateľov.

3.3 Bývanie

Podľa výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 sa v obci nachádzajú najmä nízko-podlažné rodinné domy. Celkový počet obývaných bytov v rodinných domoch bol 44.

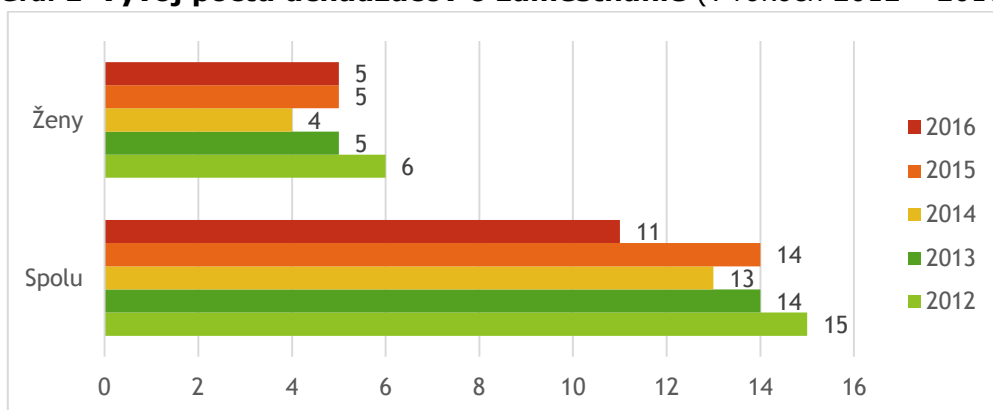
Z pohľadu budúceho vývoja, je vývoj počtu obyvateľov ovplyvnený nielen reprodukciou obyvateľstva, ale i možnosťami a rozsahom bytovej výstavby. Z tohto pohľadu je potrebné venovať v budúcnosti pozornosť dostupnosti pozemkov pre individuálnu bytovú výstavbu a tiež dostupnosti občianskej vybavenosti (aj napriek tomu, že ide o jednu z menších obcí okresu Prešov).

3.4 Trh práce

V obci je vytvorených približne 15 pracovných miest, čo je v pomere k počtu obyvateľov 12 % výsledok. Celkove v obci pôsobí 11 podnikateľských subjektov. Väčšina obyvateľov obce odchádza za prácou do firiem a organizácií sídliačich v blízkom, či vzdialenejšom okolí.

Nezamestnanosť

Graf 2 Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie (v rokoch 2012 – 2016)

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vývoj počtu nezamestnaných v obci od roku 2012 dokumentuje uvedený graf. Celkový počet uchádzačov o zamestnanie má od roku 2012 (kedy bolo spolu 15 uchádzačov o zamestnanie, z toho 6 žien) klesajúci trend. V záujme udržania tohto trendu je potrebné vytvárať v obci vhodné a motivujúce podmienky pre existujúcich i nových potenciálnych zamestnávateľov a samozamestnávateľov (živnostníkov). Ku koncu roka 2016 bolo v obci spolu 93 obyvateľov v produktívnom veku (15-64 rokov).

Pre porovnanie uvádzame počet uchádzačov o zamestnanie v okrese Prešov, do ktorého obec Geraltov administratívne patrí. Počet uchádzačov o zamestnanie ku koncu roka 2016 spolu bol 10 080, z toho bolo 4 810 žien. Podiel uchádzačov o zamestnanie evidovaných v obci Geraltov predstavoval 0,2 % z počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Prešov.

3.5 Podnikateľské prostredie

Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľajú viacerí účastníci. Sú to predovšetkým podnikatelia a miestna samospráva. Vplyv miestnej samosprávy na ekonomický rozvoj obce je prevažne

sprostredkovaný cez vytváranie podmienok na lokalizáciu firiem. Obec môže ponúknuť pozemky pre výstavbu, zabezpečiť infraštruktúru, odpadové hospodárstvo. Nakoniec môže s vlastným majetkom i podnikáť a tak vytvárať dodatočné zdroje do rozpočtu.

Pre obyvateľov a návštevníkov obce Geraltov nie je v súčasnosti k dispozícii žiadna prevádzka obchodu.

Výroba a remeselnícke živnosti

Priemyselná základňa nemá v obci Geraltov tradíciu. V obci nie sú a ani v minulosti neboli priemyselné podniky. Obyvatelia, vzdelaní v technických profesiách dochádzali za prácou v priemysle do okolitých väčších miest. Dominantné postavenie majú drobné podnikateľské subjekty, väčšinou živnostníci, ktorí v súčasnej dobe podnikajú v rôznych predmetoch podnikania.

Tab. 3 Prehľad živnostníkov a firiem pôsobiacich na území obce Geraltov

Názov	zameranie
Ing. Milan Bortňák	služby v poľnohospodárstve a záhradníctve
Mário Tejiščák	rôzne služby
Lukáš Šťastný – SAN LUCAS	rôzne služby
Patrik Zakutný – SAN PATRIK	stavebné práce
Miroslav Papp	maloobchod, stavebné práce
Jozef Košč	zámočnícke práce, kovoobrábanie
Dušan Bortňák	stavebné práce
Bc. Radoslava Šťastná – FARMA PALOMÍNO	rôzne služby
Vladimír Tejiščák	rôzne služby
Lesné družstvo „VRŠOK“	lesníctvo, ťažba a spracovanie dreva
Urbárska spoločnosť pozemkové spoločenstvo Geraltov	

Zdroj: vlastné spracovanie

Pol'nohospodárstvo

Vývoj pôd z genetického hľadiska a druhovej stránky je výrazne ovplyvňovaný všetkými prvkami fyzicko-geografického prostredia (substrátom, reliéfom, klímou, vodou, rastlinstvom a živočíštvom) a sprevádzaný zložitými chemickými, fyzikálnymi a biologickými procesmi, ale aj antropogénnymi zásahmi do pôdy. Všetky tieto činitele sú v krajinnom priestore veľmi premenlivé, a preto je aj charakter pôdy premenlivý a často už na krátkych vzdialenostiach prechádza jeden pôdny typ do druhého a menia sa aj pôdne druhy.

V scenérii obce Geraltov nie sú výrazne zvýšene kopce, resp. vrchy. Zloženie pôdy je prevažne hlinitopiesočnaté, čo umožňuje obrábanie polí aj po prípadných daždivých dňoch. Podnebie v tunajšej oblasti je v prevažnej miere chladnejšie, letá sa suché, čo zapríčiňovalo slabé úrody. Prudké dažde, lejaky pri búrkach často narobili veľké škody zmývaním ornice spolu s úrodou. Zimy v minulosti boli bohaté na zrážky.

Súčasní vlastníci pôdy svoju pôdu prenajímajú. Pôdu obhospodaruje Radoslava Šťastná s manželom – 590 ha, Vladimír Tejiščák – 80 ha, Jozef Bortňák – 10 ha. Prevažná časť pôdy je zatrávnená. Pani Radoslava Šťastná sa venuje ovčiarstvu. Na tri výrobky (syr, údený syr, bryndza) má udelenú značku kvality ako jediná v rámci východného Slovenska.

Neveľká vzdialenosť od Prešova – centra kultúrneho, priemyselného a celospoločenského diania, ako aj dané prírodné podmienky predurčujú územie obce na rozvoj poľnohospodárskej výroby, turistiky a s tým spojených služieb.

Vzhľadom na prírodné danosti tohto územia – lesnatosť, historické pamiatky, ľudovú architektúru a tradície, je najperspektívnejším odvetvím z hľadiska ďalšieho rozvoja vidiecky cestovný ruch a agroturistika.

Geografická poloha obce v regióne, konfigurácia terénu a ostatné prírodné danosti zaraďujú obec vo vzťahu k širšiemu okoliu medzi rekreačne atraktívne oblasti cestovného ruchu. Z prírodných daností vychádzajú tieto predpoklady pre rekreačnú a športovú činnosť a formy rekreácie pre obyvateľov a návštevníkov obce:

- pre prechádzky a pešiu turistiku,
- pre zimné športy (vzhľadom na terénne a klimatické podmienky),
- pre cykloturistiku,
- pre špecifické činnosti (napr. poľovníctvo).

Lesné hospodárstvo

Hlavným cieľom lesného hospodárstva je plánovité a trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov. Lesné porasty majú vysokú ekologickú hodnotu a sú významným krajinným prvkom.

Lesné porasty v tomto území boli, aj sú, väčšinou zmiešané (listnaté, ihličnany). V posledných rokoch sa vytráca jedľa, často násilným výrubom. Príroda poskytovala dostatok pieskovca, kameňa na výstavbu rodinných domov. Starostliví dedinčania venovali zvýšenú pozornosť chovu dobytka a tým aj udržiavaniu pasienkov. Okolité lesy poskytovali dobre jedľové drevo na výstavbu, bukové ako palivo aj na odpredaj. Bohato bola zastúpená aj borovica. Lesy poskytovali dostatok jedlých húb, s ktorými gazdinky často putovali na trh do Prešova. Lesy boli bohaté na zver. Nemožno nespomenúť aj bohatú kvetenu, v ktorej sú zastúpene aj liečivé byliny.

Urbárska spoločnosť je vo všetkých troch miestnych častiach obce. Najväčšiu výmeru má urbariát v Geraltove – 97,86 ha, Závadka – 35,27 ha, Žatkovce – 7,78 ha. Urbariáty boli v päťdesiatych rokoch prevzaté pod správu štátu. Po roku 1989 došlo k ich prinavrátaniu pôvodným vlastníkom – v Geraltove aj v Závadke v roku 1996. V Žatkovciach urbariát ostal pod správou Štátnych lesov, správa Bardejov.

3.6 Sociálna infraštruktúra

Školstvo

Na území obce sa nenachádza žiadna materská škola ani základná škola. Vzhľadom k veľkosti obce to nie je ekonomicky únosné. Školopovinné deti z obce dochádzajú do plne organizovanej základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským v susednej obci Terňa, kde sídli aj materská škola.

Sociálna starostlivosť

V súčasnosti nie je v obci Geraltov žiadne zariadenie zabezpečujúce sociálne služby pre jej obyvateľov. Výhľadové demografické trendy Slovenska hovoria o všeobecnom starnutí populácie, čo sa prejaví zvýšeným dopytom po týchto službách. Obec preto plánuje postupne rozšíriť ponuku terénnych sociálnych služieb.

Zdravotníctvo

Priamo v obci nie je v súčasnosti zriadená žiadna ambulancia, či už pre dospelých alebo deti a dorast. Základná zdravotná starostlivosť pre obyvateľov obce je dostupná v zdravotnom stredisku v susednej obci Terňa. Pôsobí tu ambulancia všeobecného lekára pre dospelých,

všeobecný lekár pre deti a dorast, stomatologická ambulancia a lekárneň. Za odbornou zdravotnou starostlivosťou a pohotovostnou službou dochádzajú občania najmä do centra okresu i kraja – mesta Prešova.

3.7 Dopravná infraštruktúra

Obec Geraltov je koncová obec a dopravne je napojená prostredníctvom cesty III. triedy č. III/3455 zo smeru Malý Slivník. Táto cesta tvorí kostru základnej cestnej siete obce. Na túto cestu sa pripájajú miestne obslužné komunikácie, ktoré nie sú charakteristicky usporiadané. Samotné miestne komunikácie sprístupňujú všetky časti obce so zástavbou rodinných domov a občianskou vybavenosťou. Obec nemá vybudované špeciálne parkovacie plochy a garážovanie vozidiel je riešené individuálne na súkromných pozemkoch.

Verejná hromadná doprava do obce je zabezpečená spojmi SAD, a. s. Prešov. Zástavky autobusov sa nachádzajú vo všetkých miestnych častiach obce. Železničnú dopravu obec nemá, najbližšia železničná zastávka je v obci Demjata na trati Prešov-Bardejov.

3.8 Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

V obci nie je verejný rozvod pitnej vody a obyvatelia sú zásobovaní z vlastných zdrojov (studní a domových vodární). V súčasnosti sú obyvatelia obce Geraltov – miestnych častí Geraltov a Žatkovce zásobovaní z vlastných zdrojov vody (studne). Časť obyvateľov je zásobovaná z verejne dostupnej studne, ktorá je umiestnená v centrálnej časti obce. Miestna časť Závadka má vybudovaný verejný rozvod vody, z ktorého je zásobovaná aj miestna farma oviec.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

V obci nie je vybudovaná kanalizácia na odvod znečistenej vody. Odpadové vody sa v súčasnosti odvádzajú do žúmp a septikov. Dva rodinné domy majú vybudované vlastné čistiarne odpadových vôd. Tým, že neexistuje kanalizačná sieť sú v území ohrozované podzemné vody. Vysoká investičná náročnosť neumožňuje vybudovať klasickú čistiareň odpadových vôd s rozvodom kanalizácie. Ako vhodné riešenie tohto problému v miestnych častiach Žatkovce a Geraltov sa javí vybudovanie vegetačných čistiární odpadových vôd, na čo je možné využiť dostupné dotačné finančné zdroje.

Vodné toky

Obcou pretekajú malé, prietokom nie veľmi významné vodné toky. Napriek tomu ich výdatnosť prietoku umožňuje vybudovanie vegetačných čistiární odpadových vôd. Tieto toky vytvárajú lokálne mokrade.

Zásobovanie elektrickou energiou

Obec Geraltov a jeho miestne časti, Závadka a Žatkovce, sú zásobované elektrickou energiou z kmeňového vedenia č. 322, v trase Prešov – Lipany. Sú napojené prostredníctvom VN prípojok 3x50 mm². V riešenom území sú tri transformačné stanice o výkone 160 kVA (Žatkovce) a 100 kVA (Geraltov a Závadka). Táto elektrická infraštruktúra spĺňa požiadavky na

bezporuchové a kvalitné zásobovanie obyvateľov elektrickou energiou. Rozvod elektrickej energie je na betónových podperných bodoch, ktoré zároveň slúžia na osadenie svetiel verejného osvetlenia.

Verejné osvetlenie má ovládací systém s automatickým časovým spínaním.

Zásobovanie plynom

Obec Geraltov, vrátane jej miestnych častí Žatkovce a Závadka, nie je plynofikovaná.

Telekomunikácie

Obec spadá do primárnej oblasti Prešov, ktorá je súčasťou Regionálneho technického centra – východ Slovak Telekom, a. s.. Telefónny rozvod v obci je zrealizovaný podzemným a nadzemným vedením. Pokrytie televíznym signálom ako aj signálom mobilných operátorov je uspokojivé.

3.9 Kultúra

Dominantou obce je gréckokatolícky chrám postavený v roku 1792. Pri kostole sa nachádza aj cintorín, na ktorom sa zachovali staré náhrobné kamene, ktoré je potrebné opraviť sú z 18. a 19. storočia. Pri kostole sa nachádza súbor starých líp, ktorých vek sa odhaduje od 150 do 200 rokov.

V obci Geraltov sa nachádza lipa pri starom cintoríne, ktorej vek je nad 250 rokov. V katastrálnom území Geraltova sú božie muky v počte 2 kríže a jedna kaplnka, tiež k katastrálnom

území Žatkovce sú 2 kríže a jedna kaplnka. V Závadke sa nachádza jeden kríž a na cintoríne zvonica.

Na území obce Geraltov sa nachádzajú archeologické lokality:

- historické jadro obce – územie s predpokladanými archeologickými nálezmi z obdobia stredoveku až novoveku (najstaršia písomná správa o obci je z roku 1339);

a ojedinelé a bližšie nelokalizované nálezy:

- nálezy z neskorej doby kamennej a včasného stredoveku.

Spoločenský a kultúrny život v obci zabezpečuje obecný úrad v spolupráci so spoločenskými organizáciami v obci ako je napr. poľovnícke združenie. V rámci kultúrneho a spoločenského života obyvateľov obce sú organizované každoročné podujatia.

3.10 Životné prostredie

Územie Dolného Šariša, kam patrí aj obec Geraltov, sa vyznačuje pomerne veľkou variabilitou prírodných podmienok, ktoré súvisia s geologickou stavbou tohto územia a rozložením jednotlivých geologických útvarov, členitosťou reliéfu, zastúpením lesných komplexov s výskytom pôvodných alebo hodnotných lesných spoločenstiev, širokým spektrom klimatických podmienok, rôznorodými pôdnymi pomermi, v dôsledku urbanizácie aj značne rozdielnou štruktúrou využívania krajiny. Je dôležité spomenúť výskyt minerálnych vôd,

viazaných predovšetkým na tektonické poruchy v okrajových častiach kotliny. Územie je z hľadiska vodohospodárskej bilancie dlhodobou pozitívnou oblasťou.

Príroda v katastri obce Geraltov je nádherná. Nachádzajú sa tu chránené biotopy s významným zložením rastlín. V katastri je nádherná vresová lúka. Členitosť terénu je vhodná pre pešiu turistiku, cyklistiku a v zimnom období sú vhodné terény pre prevádzanie behu na lyžiach. Je priamy prístup k Čergovskému pohoriu. Lesy sú bohaté na huby a lesné plody. V lesoch je veľký výskyt lesnej zveri, o ktorú sa stará poľovné združenie. Podľa zistenia biológov v katastri sa vyskytuje modlivka zelená, ktorá je národne a európsky ohrozený druh živočicha. Po stránke ornitologickej sa na území katastra vyskytuje veľké množstvo strakoša červenochrbtého, ktorý patrí medzi európsky významný druh.

Tab. 4 Výmera územia obce, využitie pôdy

	Skutočnosť 2016 v m ²
Celková výmera územia	10 665 303
Poľnohospodárska pôda spolu	7 202 247
z toho:	
orná pôda	3 569 409
trvalý trávnatý porast	3 409 635
záhrady	91 173
Nepoľnohospodárska pôda spolu	3 463 056
Lesné pozemky	2 491 428
Vodné plochy	65 951
Zastavané plochy a nádvorcia	258 692

Zdroj: Štatistický úrad SR

3.11 Základné ekonomické ukazovatele obce

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce je rozpočet obce na roky 2016 – 2018. Obec zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tab. 5 Rozpočet obce – prehľad príjmov a výdavkov

Príjmy v Eur	Skutočnosť 2016	Rozpočet 2017	Rozpočet 2018	Rozpočet 2019
Bežný rozpočet	44 975			
Kapitálové príjmy	3 500			
Finančné príjmy	0			
Príjmy spolu	48 475			
Výdavky v tis. Eur				
Bežný rozpočet	40 926			
Kapitálový rozpočet	6 529			
Finančné operácie	1 020			
Výdavky spolu	48 475			

Zdroj: Obecný úrad Geraltov

Rozpočet obce na rok 2017 bol zostavený ako vyrovnaný. Rozpočet obce bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa ..... uznesením č. ....

3.12 SWOT analýza

Analýza SWOT je spôsob náhľadu na zistenia sociálno-ekonomickej analýzy v štyroch rôznych kategóriách: silné stránky, slabé stránky, príležitosti a hrozby. Silné a slabé stránky vychádzajú z vnútorných podmienok obce (vnútorné faktory), príležitosti a hrozby sú externé udalosti a trendy, ktoré predstavujú šance alebo prekážky, ktoré ovplyvňujú miestny rozvoj (vonkajšie faktory). Zo silných stránok a príležitostí vyplývajú faktory rozvoja obce. Zo slabých stránok a ohrození vyplývajú kľúčové zápory obce. Na základe faktorov rozvoja a záporov obce je možné navrhnuť programovú štruktúru stratégie rozvoja.

Silné stránky

- blízkosť obcí, miest s pracovnými príležitosťami
- existujúci potenciál ľudských zdrojov (vzdelaní a šikovní obyvatelia)
- relatívne veľký počet samostatne zárobkovo činných osôb
- vysoká zamestnanosť
- plne pokryté územie elektrickou sieťou

Slabé stránky

- málo využívaný potenciál pre cestovný ruch
- chýbajúci viac sortimentný obchod
- chýbajúce chodníky pre chodcov okolo hlavnej cesty vedúcej cez obec
- zlý stav miestnych komunikácií
- neexistujúca kanalizačná sieť a čistiareň odpadových vôd

Príležitosti

- existujúca legislatíva umožňujúca rozvoj lokálneho podnikania a zamestnanosti
- podpora investícií z externých zdrojov – štrukturálne fondy EÚ, štátny rozpočet
- možnosť využitia existujúcich budov a pozemkov, ktoré sú vo vlastníctve obce

Ohrozenia

- legislatíva, ktorá sťažuje podnikanie malých a stredných podnikov a samostatne zárobkovo činných osôb
- daňová a odvodová politika zaťažujúca podnikateľský sektor
- komplikácie v súvislosti s uplatňovaním zákona o verejnom obstarávaní
- zmena klimatických podmienok a s tým spojené dôsledky

Zhrnutie súčasného stavu

Zo SWOT analýzy boli identifikované hlavné problémy obce:

- **nevyhovujúci stav technickej infraštruktúry** – je potrebné vybudovať kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd, obec by zároveň mala pripraviť plán rekonštrukcie miestnych ciest;
- **nevyhovujúci stav sociálnej infraštruktúry** – vzhľadom na demografický vývoj je potrebné vybudovať sieť sociálnych služieb v obci;
- **nevyhovujúci stav občianskej vybavenosti** – posilniť ponuku obchodov a služieb, v tejto oblasti je v možnostiach obce iba vytvoriť podmienky pre zlepšenie stavu;
- **nedostatok zdrojov na ekologizáciu územia, ochranu životného prostredia a preventívne opatrenia na opakovaný výskyt divokých skládok a porušovanie príslušných predpisov;**

Na základe SWOT analýzy (silných stránok a príležitostí) boli identifikované hlavné faktory rozvoja obce:

- zlepšiť technickú infraštruktúru
- podporovať ďalší rozvoj individuálnej bytovej výstavby
- podporovať rozvoj obchodu a služieb v obci
- využívať informačné technológie a nové komunikačné systémy pre zlepšenie propagácie obce a ponuky produktov cestovného ruchu
- rozvíjať kvalitné sociálne služby
- podporovať kultúrne a športové aktivity v obci
- zvyšovať environmentálne povedomie občanov – informácie o spracovaní bio odpadu, t. j. kompostovanie
- podporovať ekologizáciu územia a ochranu životného prostredia
- využívať prostriedky zo štrukturálnych fondov Európskej únie na realizáciu investičných a neinvestičných projektov
- využívať spoluprácu na úrovni mikroregiónu, prípadne kraja za účelom zvýšenia propagácie a podpory vidieckeho cestovného ruchu, kultúry a športu – napríklad formou budovania cyklotrás, turistických chodníkov a náučných chodníkov

3.13 Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie z pohľadu obce je formované na troch úrovniach: 1. európska legislatíva a stratégie; 2. štátna legislatíva a opatrenia vlády SR a 3. regionálne stratégie na úrovni vyššieho územného celku.

Na prvej, európskej úrovni, je smerodajná predovšetkým Stratégia „Európa 2020“, ktorou sa riadi filozofia a zameranie zdrojov z európskych štrukturálnych fondov pre obdobie 2014 – 2020. Na základe tejto stratégie totiž musí Európska únia dodržiavať jednotný tematický prístup. Priority a ciele tejto stratégie premietla vláda SR do Partnerskej dohody na roky 2014 – 2020. Stratégia Európa 2020 má tri hlavné ciele:

1. Inteligentný rast (Inovácie, Vzdelávanie a Digitálna spoločnosť)
2. Udržateľný rast (Klíma, Energetika a Mobilita, Konkurencieschopnosť)
3. Inkluzívny rast (Zamestnanie a zručnosti, Boj proti chudobe)

Kľúčovými cieľovými hodnotami stratégie sú:

- Zamestnanosť: zvýšiť zamestnanosť obyvateľov vo veku 20-64 rokov, vrátane väčšieho zapojenia žien, starších a lepšieho začlenenia migrantov;
- Výskum a vývoj: zvýšiť investície do výskumu a vývoja a inovácií podnikov;

- Zmena klímy a energetická udržateľnosť: znížiť emisie skleníkových plynov o 20% v porovnaní s úrovňou z roku 1990, zvýšiť podiel OZE o 20% na konečnej spotrebe energie a zvýšiť energetickú účinnosť o 20%;
- Vzdelávanie: znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30-34 rokov s vysokoškolským vzdelaním na 40%;
- Boj proti chudobe: znížiť podiel ľudí žijúcich pod hranicou chudoby 25%;

Na druhej, štátnej úrovni je okrem platnej legislatívy (napr. v oblasti regionálneho rozvoja, zákon o obecnom zriadení a pod.) určujúca Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Tá obsahuje okrem iného aj stratégiu pre Prešovský samosprávny kraj. Z hľadiska analýzy vonkajšieho prostredia obce a tiež pre účely prevencie rizík rozvoja obce je potrebné zohľadniť disparity a faktory rozvoja kraja uvedené v tejto stratégii.

Z regionálnych stratégií je potrebné vychádzať z priorít, cieľov a opatrení definovaných v strategickej časti Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja a Regionálnej integrovanej územnej stratégie rozvoja Prešovského samosprávneho kraja (RIUS PSK).

4. Strategická časť

Cieľom PHSR je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku, záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Program je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Stratégia obce je vypracovaná v súlade s návrhom Partnerskej dohody na roky 2014-2020, Stratégia je výsledkom kombinácie dvoch prístupov: štrukturálneho a regionálneho.

Strategické a špecifické ciele Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce konkrétne naplňajú hlavný cieľ, ktorým je prostredníctvom jednotlivých opatrení zvýšiť vybavenosť územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb, tvorba strategických, politických, infraštruktúrnych a trhových podmienok, ktoré podpora úspešnosť a efektívnosť investícií malých a stredných podnikateľov a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

PHSR obce je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov pri rešpektovaní udržateľného rozvoja územia. Tento strategický dokument posilní regionálny rozvoj tým, že stanoví postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a podporou prípravy strategicky významných projektov.

Vízia:

„Chceme, aby obec Geraltov bola v roku 2024 príťažlivá a perspektívna obec so zvyšujúcou sa kvalitou života pre všetkých jej obyvateľov vo všetkých oblastiach, využívajúca všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt v súlade s ochranou životného prostredia a udržateľným využívaním kultúrneho, historického a prírodného dedičstva.“

Schematické znázornenie štruktúry strategickej časti:

Prioritná oblasť hospodárska		Prioritná oblasť sociálna		Prioritná oblasť environmentálna
Strategický cieľ Skvalitňovanie služieb pre obyvateľov		Strategický cieľ Starostlivosť o občanov a zvýšenie kvality života v obci		Strategický cieľ Ochrana a tvorba životného prostredia
Špecifické ciele				
A Zamestnanosť obyvateľov obce	B Komplexná a kvalitná infraštruktúra	C Sociálna vybavenosť s dôrazom na kvalitu života	D Udržateľný rozvoj obce a občianskej spoločnosti	E Zdravé životné prostredie bez záťaží
Opatrenia				
A1 Podpora podnikateľských subjektov v obci	B1 Skvalitňovanie dopravnej infraštruktúry	C1 Skvalitnenie vzdelávania	D1 Konceptné riadenie rozvoja	E1 Zvýšenie miery separovania a zhodnocovania odpadov
A2 Rozvoj cestovného ruchu so zameraním na agroturistiku	B2 Dobudovanie vodohospodárskej infraštruktúry	C2 Podpora kultúrnych služieb, športových zariadení a záujmovej činnosti obyvateľov		E2 Starostlivosť o krajinu, trvalo udržateľné využívanie krajinného a prírodného potenciálu
		C3 Zabezpečenie dostupnosti a kvality bývania		E3 Posilňovanie ekologického povedomia obyvateľov

Špecifické ciele ovopatria
(vysvetlenie na čo je opatrenie zamerané):

Opatrenie A1: Podpora podnikateľských subjektov v obci

▪ vytvárajú vhodné podmienky pre miestnych existujúcich i potenci

álnych podnikateľov za účelom rozvoja zamestnanosti a zabezpečenia rôznych služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce s dôrazom na rozvoj poľnohospodárstva;

- Zriadiť kreatívne centrum pre zachovanie remesiel a pomoc malým podnikateľom;
- Zvyšovať kvalitu verejných služieb obecnej samosprávy rekonštrukciou budovy bývalej základnej školy;
- Podporovať rozvoj bio energetiky a vytvárať podmienky pre rozvoj malých poľnohospodárskych fariem („mladí farmári“);

Opatrenie A2: Rozvoj cestovného ruchu so zameraním na agroturistiku

- Vytvárať podmienky pre rozvoj cestovného ruchu rozvíjaním potrebnej infraštruktúry;
- Zviditeľniť obec prostredníctvom propagácie tradičných remesiel;
- Rozvíjať spoluprácu so susednými obcami a ďalšími partnermi, aj cezhraničnými a medzinárodnými;

Opatrenie B1: Skvalitňovanie dopravnej infraštruktúry

- Rekonštruovať miestnu dopravnú infraštruktúru – cesty a chodníky v súlade s platnou legislatívou;
- Pre účely statickej dopravy dobudovať parkovisko pred kostolom;

Opatrenie B2: Dobudovanie vodohospodárskej infraštruktúry

- Zabezpečiť odstránenie znečisťovania povrchových a podzemných vôd;
- Zabezpečiť čistenie odpadových vôd prostredníctvom vybudovania vegetačných čistiarní odpadových vôd;

Opatrenie C1: Skvalitnenie vzdelávania

- Zabezpečiť dopravu školopovinných detí a detí navštevujúcich materské školy do spádovej obce Terňa (školský autobus);
- Zvýšiť ponuku celoživotného vzdelávania obyvateľov obce;

Opatrenie C2: Podpora kultúrnych služieb, športových zariadení a záujmovej činnosti obyvateľov

- Zlepšiť priestorové podmienky pre kultúrno-spoločenský život v obci;
- Podporovať rôzne kultúrne a športové podujatia;
- Zachovávať kultúrne tradície obce;

Opatrenie C3: Zabezpečenie dostupnosti a kvality bývania

- Dodržiavať komplexné územno-plánovacie regulatívy pre udržateľný rozvoj obce;
- Vytvárať podmienky pre ďalší rozvoj sietí technickej infraštruktúry k jestvujúcim a novo navrhovaným lokalitám pre bývanie;

Opatrenie D1: Konceptné riadenie rozvoja

- Pre rozvoj obce využívať kvalitné, aktuálne a platné koncepčné dokumenty v súlade s princípmi udržateľného rozvoja;
- Sledovať plnenie koncepčných dokumentov pravidelným monitoringom a hodnotením;
- Podporovať neziskové organizácie;

Opatrenie E1: Zvýšenie miery separovania a zhodnocovanie odpadov

- Zabezpečiť organizačno-technické podmienky pre zvýšený separovaný zber (v zmysle platnej legislatívy);
- Zabezpečiť informovanosť obyvateľov o otázkach separovania, zhodnocovania a likvidácie odpadov;

Opatrenie E2: Starostlivosť o krajinu, trvalo udržateľné využívanie krajinného a prírodného potenciálu

- Dodržiavať všeobecné zásady pre tvorbu a ochranu krajiny s cieľom zachovania pôvodnej fauny a flóry;

Opatrenie E3: Posilňovanie ekologického povedomia obyvateľov

- Spolupracovať s mimovládnyimi organizáciami a príslušnými aktivistami pri zvyšovaní ekologického povedomia obyvateľov obce;
- Podporovať rôzne formy aktivizácie občanov;

5. Programová časť

Programová časť PHSR nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam činností a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť PHSR obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v sociálnej, hospodárskej a environmentálnej politike na úroveň projektov a aktivít.

Návrh aktivít v rámci jednotlivých opatrení

Opatrenie A1: Podpora podnikateľských subjektov v obci

- Vypracovať prieskum potrieb služieb pre obyvateľov a návštevníkov obce;
- Pripraviť informačný deň, resp. seminár pre miestnych podnikateľov o možnostiach využitia EÚ fondov;
- Rekonštruovať a modernizovať priestory bývalej základnej školy;
- Rekonštruovať a modernizovať podkrovné priestory obecného úradu;
- Spolupracovať pri obnove ovocného sadu v k. ú. Geraltov v spolupráci s gréckokatolíckym farským úradom;

Opatrenie A2: Rozvoj cestovného ruchu

- Pripraviť koncept rozvoja agroturistiky v obci;
- Vypracovať projekt cezhraničnej spolupráce v oblasti kultúrnej výmeny a propagácie tradícií obce;
- Pripraviť projekt vybudovania vyhliadkovej veže v katastrálnom území miestnej časti Závadka;

Opatrenie B1: Skvalitňovanie dopravnej infraštruktúry

- Zabezpečiť spracovanie projektovej dokumentácie pre realizáciu rekonštrukcie miestnych komunikácií;

Opatrenie B2: Dobudovanie vodohospodárskej infraštruktúry

- Vybudovať verejnú kanalizačnú sieť a čistiareň odpadových vôd (vegetačná čistiareň odpadových vôd) v miestnych častiach Geraltov a Žatkovce;

Opatrenie C1: Skvalitnenie vzdelávania

- vytvoriť podmienky pre zavedenie „školského autobusu“;
- vykonať prieskum vo väzbe na ďalšie vzdelávanie obyvateľov - celoživotné vzdelávanie;

Opatrenie C2: Podpora kultúrnych služieb, športových zariadení a záujmovej činnosti obyvateľov

- V rámci rekonštrukcie bývalej základnej školy zriadiť informačnú kanceláriu;
- Vypracovať a publikovať ročný kalendár kultúrnych podujatí (organizovaných rôznymi subjektmi pôsobiacimi na území obce);
- Zorganizovať podujatie „deň obce“;
- Rekonštruovať priestory športového ihriska pri budove obecného úradu;

Opatrenie C3: Zabezpečenie dostupnosti a kvality bývania

- Pripraviť územný plán zóny pre obec a jej miestne časti;

Opatrenie D1: Konceptné riadenie rozvoja

- Vypracovať územno-plánovací dokument obce;
- Ukončiť projekt zateplenia budovy obecného úradu;
- Pravidelne informovať verejnosť o činnosti samosprávy obce;
- Podporovať aktívne občianstvo, podporovať činnosť záujmových združení občanov a ďalších mimovládnych organizácií;

Opatrenie E1: Zvýšenie miery separovania a zhodnocovanie odpadov

- Spracovať program odpadového hospodárstva obce;
- Vyhodnotiť kvalitu a úspešnosť separácie druhotných surovín z komunálneho odpadu;
- Motivovať k zakladaniu vlastných kompostovísk biologicky rozložiteľného odpadu;

- Pripraviť projekt pre obecné kompostovisko;

Opatrenie E2: Starostlivosť o krajinu, trvalo udržateľné využívanie krajinného a prírodného potenciálu

- Vykonávať pravidelnú údržbu verejných priestranstiev (kosenie, orezávanie stromov a krov);
- Vykonávať kontrolu zákazu tvorby „čiernych skládok“;
- Realizovať aktivity na zadržiavanie dažďových vôd v obecných objektoch;

Opatrenie E3: Posilňovanie ekologického povedomia obyvateľov

- Pripraviť a zrealizovať informatívne stretnutie s obyvateľmi obce na zber, triedenie a zhodnocovanie odpadov (min. 1 x ročne)

Ukazovatele pre hodnotenie PHSR

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PHSR. Ukazovatele výsledkov a dopadov v PHSR obce Geraltov sú spracované v nasledujúcej tabuľke. Ako informačný zdroj je uvedená obec a iné zdroje. **Výstupy projektu** predstavujú práce, služby a tovary, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska. **Výsledok projektu** predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít projektu (výstupy z aktivít), ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine. **Dopad** predstavuje vyjadruje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu projektu.

Ukazovatele výstupu sú obvykle priradené k jednotlivým projektom. Označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, často vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľové skupiny projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom logická väzba).

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na prioritnú skupinu či cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť či potrieb cieľovej skupiny a k odstraňovaniu prekážok rozvoja. Z tohto hľadiska preto nemusí byť strategický cieľ vyjadrený ukazovateľmi dopadu, ale môže byť vyjadrený aj vhodnými ukazovateľmi výsledku. Pre oblasť hodnotenia dopadov PHSR obce boli ako východiskové hodnoty dopadových ukazovateľov stanovené dopadové ukazovatele výsledku na úrovni roku 2020.

Zoznam ukazovateľov

Číslo opatrenia	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Zdroj	Východisková hodnota 2017	Cieľová hodnota 2024
A1	Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie spolu, z toho ženy	počet	ŠÚ SR		

A1	Počet podnikateľských subjektov v obci	počet	Obec		
E1,D1	Počet nových a aktualizovaných rozvojových dokumentov	počet	Obec		
D1	Zníženie energetickej náročnosti budov	počet	Obec		
A1	Počet zavedených elektronických služieb verejnej správy	počet	Obec		
D1	Počet nových stavebných parciel	počet	Obec		
C3,E2	Počet projektov revitalizácie centra obce	počet	Obec		
E2	Výmera upravenej verejnej plochy	m ²	Obec		
B1	Zrekonštruované a nové miestne komunikácie	m	Obec		
B1,B2	Počet projektov technickej infraštruktúry	počet	Obec		
A2	Počet projektov zameraných na podporu CR a cezhraničnej spolupráce	počet	Obec		
B2	Dĺžka vybudovanej kanalizácie	m	Obec		
B2	Pripojenie obyvateľov na kanalizačnú sieť	%	ŠÚ SR		
B2	Kapacita ČOV	EO	Obec		
E1	Projekty zamerané na zber a nakladanie s komunálnym odpadom	počet	Obec		
E1	Množstvo vyseparovaného odpadu na obyvateľa	kg/obyv.	ŠÚ SR		
A2,E3	Náklady na osvetovú a informačnú činnosť	Eur	Obec		
A2,E3	Počet informovaných obyvateľov	počet	Obec		
E1	Náklady na vybudovanie zariadenia na zhodnotenie BRKO	Eur	Obec		
E1	Plocha zariadenia BRKO	m ²	Obec		
C3	Počet podporených športových zariadení	počet	Obec		
C3	Projekty zamerané na kultúrno-spoločenský život	počet	Obec		
A1	Náklady na rekonštrukciu objektu bývalej ZŠ	Eur	Obec		
C3	Počet zrekonštruovaných/zmodernizovaných športových zariadení/priestorov	počet	Obec		

Akčný plán na rok 2018 s výhľadom na roky 2019 – 2020

P. č.	Názov projektu	RN v Eur	Predpokladané zdroje financovania	Rok začatia – rok ukončenia realizácie	Nositeľ – garant realizácie	Číslo opatrenia
2.	Výstavba verejnej kanalizácie a ČOV	300 000	Rozpočet obce, ŠR, EÚ (OP Kvalita ŽP, Environmentálny fond)	2018 - 2020	Obecný úrad	B.2
3.	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	150 000	Rozpočet obce, ŠR, EÚ (PRV)	2019	Obecný úrad	B.1
4.	Vybudovanie rozhľadne (k. ú . Závadka)	50 000	Rozpočet obce, ŠR, EÚ (PRV)	2018 - 2019	Obecný úrad	C.2
6.	Vypracovanie Programu odpadového hospodárstva obce	1 000	Rozpočet obce	2018	Obecný úrad	E.1
7.	Vypracovanie územného plánu zóny pre obec a jej miestne časti	15 000	Rozpočet obce, ŠR (dotácia podľa zákona č. 226/2011 Z. z.)	2018 - 2019	Obecný úrad	C.3
8.	Rekonštrukcia bývalej ZŠ	200 000	Rozpočet obce, ŠR, EÚ (PRV opatr. 7.4)	2018 - 2019	Obecný úrad	C.2
9.	Rekonštrukcia podkrovných priestorov budovy Obecného úradu	20 000	Rozpočet, ŠR, EÚ (PRV, podopatr. 7.4)	2018 - 2019	Obecný úrad	C.2

6. Realizačná časť

Inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Realizácia programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov na roky 2017 – 2024 je inštitucionálne a organizačne zabezpečená miestnou samosprávou prostredníctvom činnosti Obecného zastupiteľstva, starostu obce, Obecného úradu ako výkonného aparátu miestnej samosprávy a miestnymi aktivitami občanov obce, občianskych združení, podnikateľských subjektov pôsobiacich na území obce.

Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Jednotlivé aktivity - projekty, schválené v rámci Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov na roky 2017 – 2024, budú financované najmä:

- z obecného rozpočtu, schváleného Obecným zastupiteľstvom Geraltov,
- z rozpočtu PSK, schváleného Zastupiteľstvom PSK
- z rozpočtu Správcov technickej infraštruktúry po dohode s obcou Geraltov,
- z rozpočtu súkromných investorov po dohode s obcou Geraltov,
- zo zdrojov Európskej únie;

Systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

Plnenie jednotlivých cieľov a opatrení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov na roky 2017 – 2024 bude pravidelne monitorované a vyhodnocované Obecným zastupiteľstvom minimálne 1 x ročne. Výstupom bude Správa o plnení Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Geraltov na roky 2017 – 2024, s návrhom príslušných zmien a doplnení vo väzbe na finančný rozpočet obce, ktorú prerokuje Obecné zastupiteľstvo.